

AKTUÁLNÍ SITUACE V KLIMATICKO-ENERGETICKÉ POLITICE
FIT FOR 55 + RE-POWER EU

Pavel Zámyslický
Ministerstvo životního prostředí

Hlavní priority

- Energetická bezpečnost
- Diverzifikace dodávkách plynu a ropy z Ruska
- Společné nákupy LNG – posílení propojení uvnitř EU
- Zvýšený důraz na energetickou účinnost a úspory
- Vyšší a rychlejší rozvoj instalací OZE
- Dekarbonizace a elektrifikace
- Zmírnění sociálních dopadů

Klíčem je mj. implementace balíčků

- Fit for 55
- RE-power EU (nezávislost na RF do 2027)

Vývoj emisí v EU

Ministerstvo životního prostředí

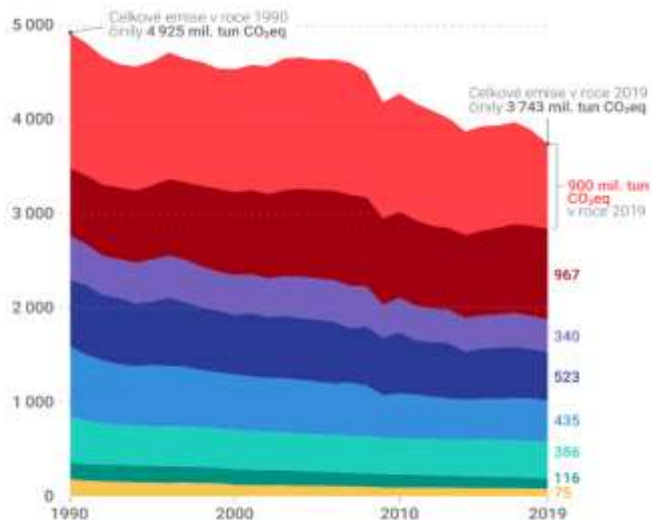

VÝVOJ EMISÍ V EVROPSKÉ UNII V LETECH 1990–2019

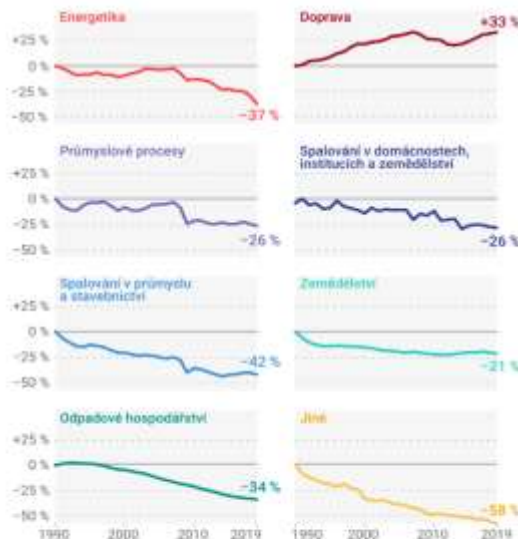
Emise Evropské unie* klesly od 90. let o 24 %. S výjimkou dopravy klesají ve všech odvětvích.

■ Energetika ■ Doprava ■ Průmyslové procesy ■ Spalování v domácnostech, institucích a zemědělství ■ Spalování v průmyslu a stavebnictví ■ Zemědělství ■ Odpadové hospodářství ■ Jiné

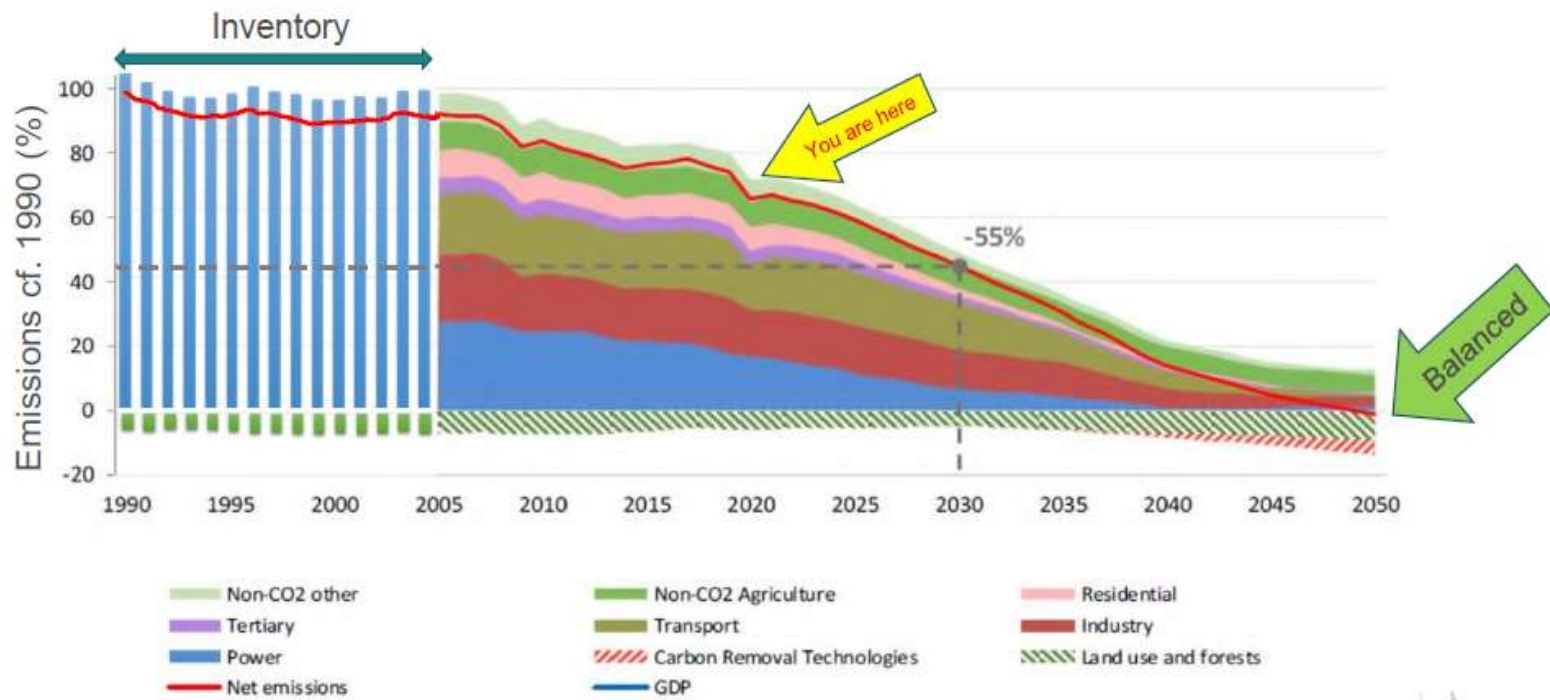
VÝVOJ EMISÍ V LETECH 1990–2019

OBJEM EMISÍ V JEDNOTLIVÝCH SEKTORECH (OPROTÍ ROKU 1990)

Pathway to climate neutrality

BALÍČEK „FIT FOR 55“

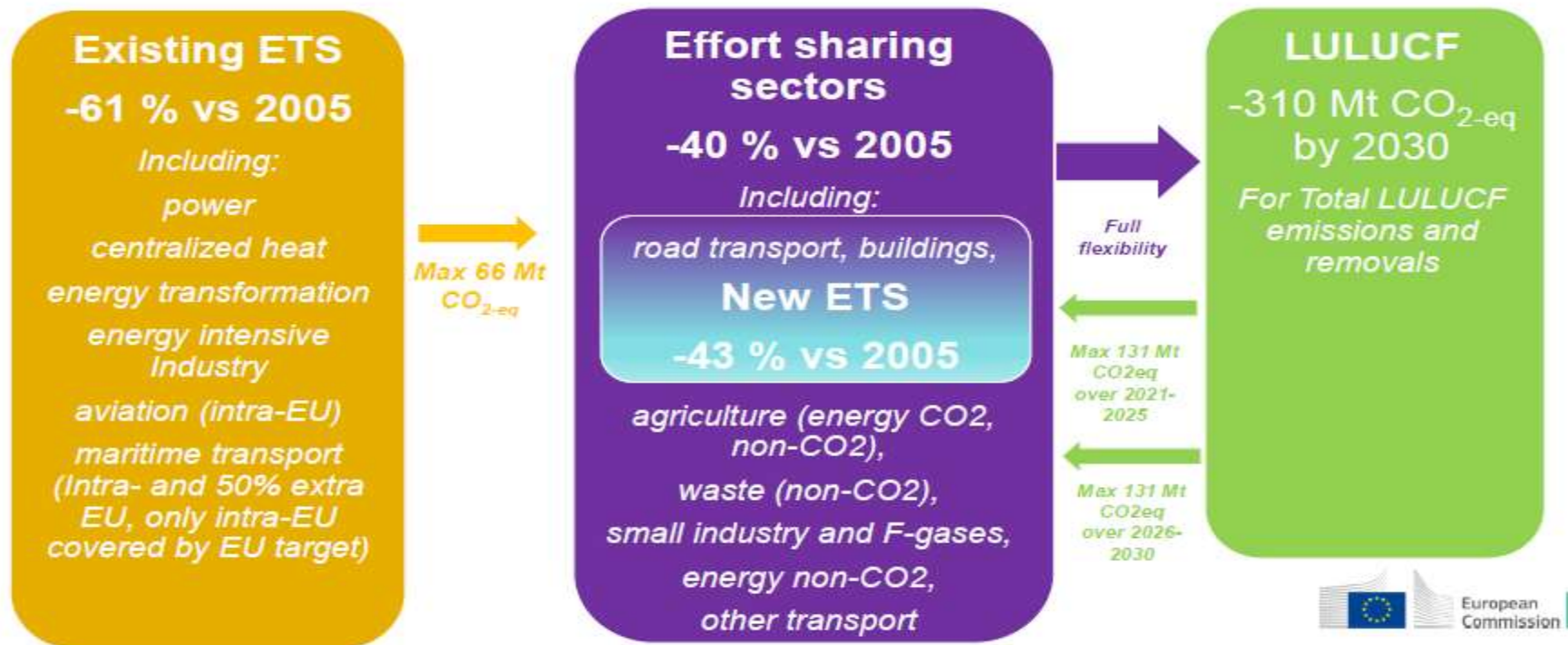

© European Union, 2021.

Klíčové body Fit for 55

- Navýšení ambicí systému EU ETS a jeho rozšíření na další odvětví
- Nové ETS pro budovy a dopravu + design a klíč pro rozdělení prostředků v rámci SKF
- Vyšší cíle mimo ETS (ESR) - HDP na obyvatele solidarita – využití rezervy v rámci LULUCF
- Nastavení zpoplatnění uhlíku na hranicích (CBAM) - složitá debata o “přechodné” bezplatné alokaci pro sektory v ETS
- Ponechání cíle pro OZE a energetickou účinnost na úrovni EU (s příspěvky ČS) – obsahuje i návrh na podcíle pro průmysl a budovy
- CO₂ z aut - zákaz prodeje nových osobních vozidel se spalovacími motory od 2035

Revize směrnice o ETS

- **Snížení emisí** v EU ETS do roku 2030 o **61 %** (doposud 43 %) oproti roku 2005
- **Zvýšení LRF z 2,2 na 4,2 %**
- EU ETS má **nově zahrnovat emise z námořní přepravy**
- **Vznik nového separátního ETS2 pro budovy a silniční dopravu** – regulovaným subjektem budou dodavatelé paliv (od 2025)
- Nově povinnost využívat **100 % výnosů** z aukcí na **klimatická patření** (doposud jen 50 %)
- **Navýšení objemu financí v Modernizačním a Inovačním fondu + dva nové způsobilé ČS.** Zvýšení podílu prioritních projektů ze 70 na 80 %.
- **Ukončení podpory** z Modernizačního fondu pro projekty na bázi **zemního plynu**
- 25 % z povolenek nového ETS půjde do **Sociálního klimatického fondu (2025-32)** + 150 milionů povolenek do IF - zbytek povolenek si rozdělí členské státy podle svých historických emisí
- **Méně bezplatných povolenek** a podmínění jejich alokace úsilím o dekarbonizaci
- **Postupná redukce bezplatné alokace pro průmyslové sektory pokryté CBAM (2026-35)**
- Postupné úplné **ukončení bezplatné alokace provozovatelům letadel**
- **Zachování 24 % míry čerpání přebytku povolenek do MSR + buffer TNAC (833 až 1096 mil. EUA) a zneplatňování povolenek** v rezervě nad 400 milionů

Watershed moment: Revised EU ETS and ETS#2 timelines post-Fit For 55

"Until recently, the market delivered hardly any incentives for the industrial sectors in the ETS to reduce their emissions. This proposal proposes several incentives to trigger investment in abatement in industry."

– IHS Markit Analysts

Timeline of proposed changes for the ETS and new carbon market for buildings and transport (ETS#2)

Note: Assuming the Directive is approved and ratified by end 2023, for a 2024 implementation.
 LRF: linear reduction factor, MSR: market stability reserve, CBAM: carbon border adjustment mechanism,
 Source: IHS Markit, European Commission

© 2021 IHS Markit

As the cap drops at a faster pace, from 2026 free allocation of allowances for industrial sectors covered in CBAM will decline gradually and become conditional on decarbonization efforts and will end in 2035. Industrial installations in the ETS will increasingly bear the cost of their emissions.

- Maritime scope covers 100% of intra-EU, 50% of non-EU ports.
- Gradual reduction of free allocations from 2026-2036
- From 2026, free allocation conditional on decarbonization
- All auction revenues must be used for climate related purposes from 2021 to 2030

Pozice ČR k revizi směrnice o ETS

- **EU ETS je hlavní nástroj pro snižování emisí a přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku**
- Změny v EU ETS musí být doplněny opatřeními na ochranu konkurenceschopnosti průmyslu
- Podporujeme 100% recyklaci výnosů z EU ETS
- Podporujeme posílení Modernizačního fondu
- Souhlasíme se zahrnutím námořní dopravy do EU ETS
- Podporujeme postupný přechod na 100 % dražbu povolenek v letectví
- Nepodporujeme zneplatňování povolenek v MSR.
- Zasazujeme se o úpravu opatření proti výraznému nárůstu cen povolenek (29a + 30h)
- **ETS BRT**
 - Musíme omezit riziko nárůstu energetické chudoby - je nutné přijmout opatření proti negativním sociálním dopadům ETS BRT spojených se zdražením energií a pohonných hmot
 - Vnímáme zvýšenou potřebu dekarbonizovat non-ETS sektory a narovnat podmínky s ETS sektory

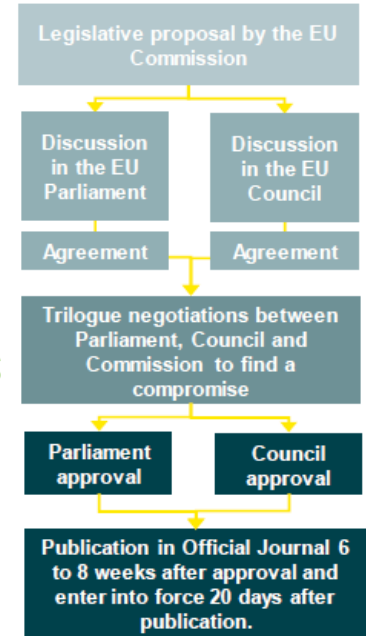

Průběh vyjednávání revize ETS

- Během SI PRES proběhlo čtení návrhů a byly identifikován problematické body
- Nejkontroverznější částí revize směrnice o ETS je návrh ETS BRT – silné výhrady řady států/ podporuje DE, AT, DK, NL, SE a FI
- Silný odpor vůči podmíněnosti bezplatné alokace
- Složitě bude vyjednávání o finančních mechanismech – rozdílné postoje států s ohledem na MdF, IF a bezplatnou alokaci pro CBAM sektory
- Vliv války na Ukrajině - otázku phase-outu ruského plynu a závislosti na ruských fosilních palivech, není jasné, zda/jak bude promítnuto do nastavení systému, např. u podpory plynových projektů.
- Vzhledem k velkému rozsahu legislativy je postup v jednáních pomalý

Další očekávaný vývoj

- FR PRES snaha o dosažení “obecného přístupu Rady“ na ENVI Radě 28.6.2022
- Hlasovací procedura kvalifikovanou většinou
- Pozice EP k jednotlivým návrhům FF55 v červnu 2022
- Trilogy Rady a EP za účasti EK 2. pol. 2022 – snaha o finální kompromis během CZ PRES
- Neúspěch FR PRES při dosažení obecného přístupu → během CZ PRES pouze zahájení dialogů
- Finální kompromisní návrh legislativy schvaluje Rada a EP (2022/23)
- Transpozice (+ cca 1-2 roky /2024-25)

REPower EU Plan (18.5.2022)

- Reakce EK na invazi Ruska na Ukrajinu
- Zbavit se závislosti EU na dodávkách paliv z Ruska (do 2027)
- Možnost dočasného zdanění neočekávaných zisků výrobců elektřiny – výnosy mají sloužit ke kompenzaci vyšších nákladů na energie
- Potřeba koordinovaně doplňovat zásoby plynu v celé EU na 90 % kapacity + spravedlivě rozdělit náklady na bezpečnost dodávek
- Zjednodušení a zrychlení povolovacích řízení (OZE)
- Nutné diverzifikovat dodávky, zrychlit přechod na obnovitelnou energii a zlepšit energetickou účinnost
- Revize RRF (NPO) – 20 mld. EUR z MSR (podíl ČR cca 2 % - ?)
- FF55 je klíčový pro snížení závislosti na Rusku – navýšení potřeby rychlého projednání legislativy

REPOWEREU	ZAMĚŘENÍ	FF55 DO R. 2030	REPOWEREU – OPATŘENÍ	NAHRAZENO DO KONCE R. 2022 (ekvivalent mld. m ³) odhad	NAD RÁMEC FF55 DO R. 2030 (ekvivalent mld. m ³) odhad
<u>DIVERZIFIKACE PLYNU</u>	ZEMNÍ PLYN JINÝ NEŽ RUSKÝ	–	Diverzifikace LNG	50*	50
		–	Diverzifikace dovozu plynovody	10	10
	VÍCE PLYNU Z OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ	17 mld. m ³ výroby biomethanu, úspora 17 mld. m³	Navýšení výroby biomethanu do r. 2030 na 35 mld. m ³	3,5	18
		5,6 mil. tun čistého vodíku, úspora 9–18,5 mld. m³	Navýšení výroby a dovozu vodíku do r. 2030 na 20 Mt	–	25–50
<u>ELEKTRIFIKACE EVROPY A ENERGETICKÁ ÚČINNOST</u>	DOMÁCNOSTI	Opatření v oblasti energetické účinnosti, úspora 38 mld. m³	Úspora energie v celé EU, např. nastavením termostatu v budovách o 1 °C níže, úspora 10 mld. m ³	14	10
		<i>Započítáno do celkových údajů o obnovitelných zdrojích níže</i>	Uspíšení střešních solárních panelů – až 15 TWh do 1 roku	2,5	frontloaded
		30 milionů nově instalovaných tepelných čerpadel v r. 2030, úspora 35 mld. m³	Uspíšení zavádění tepelných čerpadel zdvojnásobením počtu instalací znamená celkem 10 milionů jednotek v příštích 5 letech.	1,5	frontloaded
	ODVĚTVÍ ENERGETIKY	Instalace 480 GW výkonu větrných elektráren a 420 GW solárních elektráren, úspora 170 mld. m³ (a výroba 5,6 Mt čistého vodíku)	Uspíšení instalace větrných a solárních kapacit, zvýšení průměrné míry zavádění o 20 %, úspora 3 mld. m ³ plynu, dodatečné kapacity 80 GW do r. 2030 zohledňující vyšší výrobu čistého vodíku	20	Úspory plynu díky ambicióznějším cílům jsou započítány u čistého vodíku, zbytek je předsunutý.
<u>TRANSFORMACE PRŮMYSLU</u>	ENERGETICKY NÁROČNÁ PRŮMYSLOVÁ ODVĚTVÍ	Urychlení elektrifikace a zavádění čistého vodíku	Předsunutí inovačního fondu a rozšíření působnosti na carbon contracts for difference	<i>Úspory plynu započítány v cílech pro čistý vodík a obnovitelné zdroje</i>	

Formy podpory

ZDROJ FINANČÍ	FOND	ÚČEL	FINANCE NA KLIM. OPATŘENÍ	PŘÍJEMCI	OBLASTI
Rozpočet EU Tvořen zejména příspěvky členských zemí, DPH a cly	EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY (ESIF) 2021–2027 je období pro čerpání	Vyrovnat příjmové rozdíly mezi evropskými regiony	 25 % = 139 mld. Kč z fondu	Samosprávy, podniky, organizace, sdružení, jednotlivci	Široký záběr přes nízkouhlikovou infrastrukturu po zemědělství, vzdělávání aj.
	FOND PRO SPRÁVEDLIVOU TRANSFORMACI (FST) 2021–2027	Podpořit uhlé regiony , minimalizovat negativní dopady dekarbonizace	 100%+ 43 mld. Kč	Podniky, samosprávy, univerzity v Ústeckém, Moravskoslezském, a Karlovarském kraji	Investice do malých a středních podniků, vznik nových firem, rekvalifikace, čisté zdroje energie
Next Generation EU Společná půjčka zemí EU na oživení ekonomiky po pandemii	NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY (NPO) 2020–2026	Oživit ekonomiku po pandemii, podpořit dekarbonizaci a digitalizaci	 41,6 % 76 mld. Kč	Samosprávy, podniky	OZE, energetická účinnost, doprava, čisté ovzduší, cirkulární ekonomika aj.
	MODERNIZAČNÍ FOND 2021–2030	Modernizovat země nejvíce zasažené dekarbonizací	 100 % 150–500 mld. Kč**	Primárně velcí aktéři, dále střední a malé podniky, samosprávy	OZE, energetická účinnost, doprava, komunitní energetika aj.
Emisní povolenky (EU ETS) Platby za emise vypouštěné podniky v energeticky náročných odvětvích	INOVAČNÍ FOND 2020–2030	Podpořit velké inovativní projekty	 100 %	Velcí aktéři	Nízkouhlikové technologie, OZE, skladování energie, zachycování uhlíku aj.
	--- DALŠÍ ZDROJE NAVRŽENÉ V BALÍČKU FIT FOR 55 ---				
Emisní povolenky (EU ETS 2) Platby za emise ze silniční dopravy a budov	SOCIÁLNÍ KLIMATICKÝ FOND 2025–2032	Podpořit zranitelné skupiny , minimalizovat negativní dopady dekarbonizace	 100%+ 45 mld. Kč	Malé podniky, domácnosti, uživatelé dopravy	Energetická účinnost, investice do OZE, nízkouhliková doprava

Děkuji Vám za pozornost